

Täysistunto

Keskiviikko 17.10.2018 klo 14.01—18.42

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ampuma-aselain, vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain sekä asevelvollisuuslain 97 a §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 179/2018 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan ja puolustusvaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 45 minuuttia. Mikäli puhujalistaa ei ehditä annettussa ajassa käydä loppuun, asiakohdan käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan tämän päivän istunnossa muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi. Jos keskustelu asiasta puolestaan päättyy ennen sille varatun määräajan päättymistä, siirrytään päiväjärjestyksen seuraavaan, 7. asiakohtaan.

Keskustelu

16.14 Sisäministeri Kai Mykkänen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tunnetusti lähtökohtana tässä lakiesityksessä on rajoittava direktiivi, ja Suomen hallituksen tavoitteena on toimeenpanna direktiivi aiheuttamatta vaikeuksia asialliselle ja turvalliselle aseiden käytölle metsästyksessä, ampumaurheilussa ja reserviläistoiminnassa suomalaisin erityispiirtein, kuitenkin niin, että direktiivin tarkoitus eli erityisen vaarallisten aseiden leviämisen estäminen entistä varmemmin täyttyy.

Direktiivi edellyttää ennen kaikkea sitä, että kaikki itselataavat kertatuliaseet isolla latauslaitteella ovat lähtökohtaisesti kiellettyjä. Tämä on merkittävin muutos, jonka kanssa olemme työskennelleet. Toiseksi niin sanotun ison lippaan eli ison latauslaitteen myyminen on kiellettyä, jos ostajalla ei ole niin sanottua A-luokan lupaa, joka tarvitaan näihin lähtökohtaisesti kiellettyihin erityisen vaarallisiin aseihin. Kolmanneksi direktiivi edellyttää nykyistä tarkempaa seurantaa. Tästä seuraa tarve peruuttaa aselupa, jos peruste sen olemassaoloon ei enää täyty, ja myöskin velvollisuus ilmoittaa aseiden lainaamisesta ja niiden edelleen.

Onneksi meidän kaikkien ja monien suomalaisten yhteisellä ponnistuksella direktiiviin saatiin myös niin sanottu reserviläispoikkeus, joka on kuitenkin hyvin tiukkaan rajattu. Se mahdollistaa A-luokan erityisen vaaralliseen aseeseen luvan myöntämisen reserviläistoiminnan perusteella kansallisen puolustuksen kannalta asianmukaisesti perustellussa tapauksessa yksittäistapauksena ja poikkeuksellisesti.

Näistä lähtökohdista lähdimme rakentamaan hallituksen esitystä, ja nyt on päästy tähän tulokseen, joka teillä on edessänne, ja haluan jo tässä kiittää erityisesti reserviläisjärjestöjä, ampumaurheiluseuroja, metsästysjärjestöjä, aktiivisia kansanedustajia ja vaikuttajia sii-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 102/2018 vp

tä, että olemme varsin hyvin pystyneet tällä esityksellä mahdollistamaan asianmukaisen aseenkäytön [Simon Elon välihuuto] niissä puitteissa, joissa direktiivi sen mahdollistaa.

Erityisesti ytimenä on se, miten määrittelemme isojen latauslaitteiden käytön jatkossa. Tältä osin, arvoisa puhemies, käytettävien isojen latauslaitteiden ja niiden mukaisten aseiden osalta siirrytään luvanvaraisuuteen, mutta seuraavilla poikkeuksilla:

Ensinnäkin, reserviläinen, joka osoittaa harrastuneisuuden 12 kuukauden ajalta, suorittaa MPK-ampumakokeen ja saa Puolustusvoimien puollon, saa jatkossa luvan myös ison latauslaitteen kanssa tapahtuvaan toimintaansa. Samoin myös sovelletun reserviläisammunnan, practical-ammunnan ja urheiluammunnan piirissä voidaan myöntää poikkeuslupia. Asekeräilylle voidaan myöntää poikkeuslupia. Ja mikä erityisen oleellista tuhansille harrastajille, löysimme ratkaisun, jolla ennen viime vuoden kesäkuuta hankittujen laillisten aseiden — myös isoilla latauslaitteilla — luvat jatkuvat automaattisesti normaalisti myös tulevaisuudessa, eli mitään suurta ruljanssia tuhansien aselupien rullaamisesta ensi vuonna uuteen asentoon tai uhkaa niiden menettämisestä ei ole edessä.

Myös yhteisölupien osalta MPK ry:n asema vahvistuu. Sille on mahdollista myöntää suoraan reserviläistoimintaan, maanpuolustustarkoitukseen, myös isojen latauslaitteiden lupia, ja löysimme myös mahdollisuuden siihen, että ampumaurheiluperusteisesti, SRA-ammuntaan perustuen, koulutukseen perustuen muillekin reserviläisjärjestöille kuin MPK:lle pystytään yhteisölupia jatkossa myös isoihin latauslaitteisiin luomaan. [Mikko Savola: Tämä on tärkeä asia!] — Tämä on myös erittäin tärkeä asia.

Koriste- ja keräilyesineiden osalta ennen vuotta 1946 valmistukseen tulleet sarjatuliase-malleihin tarkoitetut pitkät latauslaitteet — puhumme siis Suomi-konepistooleista, Emma-pikakivääreistä, Lahti-Saloranta-pikakivääreistä — tulkitsemme nyt koriste-esineiksi. Niistä ei tule luvanvaraisia. Tämä jälleen koskettaa kymmeniätuhansia, ellei jopa satojatuhansia, kappaleita. Muillekin koriste-esineitä, keräilyesineitä hallussaan pitävälle: jos voi tehdä lippaan toimintakyvyttömäksi asetuksella määrätyllä tavalla, silloin se ei ole enää aseiden osa, joka olisi luvanvarainen.

Arvoisa puhemies! Erityisesti se on minusta suuri saavutus, että reserviläispoikkeuksien osalta olemme luoneet varsin selkeän polun siihen, että kaikki sijoituskelpoiset — ei siis ainoastaan sodanajan sijoitetut vaan sijoituskelpoiset — joilla on asiallinen tarve ja oikea, aktiivinen reserviläisharrastus Suomessa, voivat jatkossakin harrastusta kaikilla ase-tyypeillä, joita tähän tarvitaan, suorittaa. Uskon itse asiassa, että se jopa hitsaa suomalaisen perinteisen reserviläistoiminnan järjestökenttänsä kanssa aiempaa tiukemmin suomalaisen yhteiskunnan peruskallioon, kun siitä tulee nyt myös aselaissa selvästi peruste ase-luvan saamiselle toisin kuin tällä hetkellä.

Myös lukuisia muita muutoksia on lakiin lausuntokierroksen jälkeen tehty. Esimerkiksi keräilyaseiden kategorinen ampumakielto on poistettu, siinä pidetään nykytila voimassa. Löysimme siihen tavan, jolla se on perusteltavissa. Lainaamisen ilmoitusajassa siirryttiin 10 päivästä 30 päivään, jolloin ilmoitus täytyy tehdä. Tämä helpottaa myös harjoittelua näihin lupaedellytyksien vaatimiin harjaantuneisuuden osoittamisiin. Harrastuneisuuden osoittamista on yksinkertaistettu. Metsästäjille riittää voimassa oleva metsästyskortti. Silloin viiden vuoden välein voi osoittaa, että edelleen aseensa tarvitsee. Varsinaista määräaikaaisuutta lupiin, esimerkiksi reserviläispoikkeuksen alaisiin lupiin, ei ole nyt tulossa. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 102/2018 vp

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Jaha, on ilmiselvä tarve debattiin. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat käyttää tässä debatissa puheenvuoron, painamaan V-painiketta ja nousemaan seisomaan.

16.21 Mika Kari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Puolustusvaliokunta on näistä maanpuolustuksen asioista vastaava valiokunta, ja puolustusvaliokunnan kokouksessa olemme reserviläispoikkeusta aselakiin liittyen kommentoineet ja siitä lausuneet ja huomattavasti myös keskustelleet. Täällä salissa on myös puolustusvaliokunnan jäseniä, ja — mikä on ollut ilahduttavaa valiokunnan työskentelyssä — meillä on ollut yhteinen käsitys siitä, että maanpuolustuksemme perusrakenteisiin kuuluva yleinen asevelvollisuus ja laaja reservi saa sille kuuluvan oikeuden myös ampumaharrastuksen suorittamiseen ja ylläpitämiseen. Ja on ollut ilo työskennellä valiokunnassa myös tukien tätä reserviläistoiminnan, peruskallion, säilyttämistä ja kehittämistä ajassa. Tässä meillä ei ole eroa hallituksen ja opposition välillä, ainakaan tuolla puolustusvaliokunnassa. Mutta kysyn kuitenkin, ministeri, teiltä: Olen ollut huomaavinani, että sisäministeriön ja puolustusministeriön välillä [Puhemies koputtaa] on ollut painotuseroja lain valmistelun yhteydessä. [Puhemies koputtaa] Kuulisin mielelläni ministeriltä hieman siitä taustasta.

16.22 Mikko Savola kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Mielestäni keskeinen viesti tässä aselain sisällössä on se, että reserviläistoiminta voi jatkua. Urheiluammunta, esimerkiksi sovellettu reserviläisammunta, voi jatkua ennallaan käytännössä, Tämä on erittäin merkittävä asia, koska aselaki juontaa juurensa sieltä EU-direktiivistä ja nyt meidän aselakimme, tämä esitys, on toteutettu niiden direktiivin reunaehtojen puitteissa, mielestäni sen pienimmän riesan tien kautta — se on pyritty löytämään tässä koko ajan.

Valitettavasti byrokratiaa tässä tulee harrastajille lisää. Se ei johdu Suomen tai hallituksen tahdosta, se johtuu EU:sta johtuvista syistä.

Se on hyvä, että tämä esitys koskee koko reserviä. Ampumataito on sotilaan tärkein yksittäinen ominaisuus.

Ne lähtökohdat huomioiden, mistä lähdettiin liikenteeseen, verrattuna siihen, mitä nyt on tehty ja mitä tämä esitys pitää sisällään, on tehty erittäin suuri työ niin siellä EU:n päässä suomalaisten toimesta kuin sitten täällä sisäisesti näissä erinäisissä [Puhemies koputtaa] neuvotteluissa.

16.23 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä EU:n asedirektiivi lähti itse asiassa liikkeelle näiden Euroopassa tapahtuneiden vakavien terrori-iskujen jälkeen. Itse en ihan usko sitä, että tämä tulee ratkaisemaan esimerkiksi laitonta asekauppaa taikka niitä ongelmia, joiden ratkaisemiseen tällä tähdätään. Varsinkaan Suomessa tällä ei ole tällaista vaikutusta, ja me emme tällaista olisi lainkaan tarvinneet ilman EU:n pakottavaa velvoitetta.

Onneksi meillä on ollut laaja kansallinen yhteisymmärrys ja — niin kuin edustaja Kari puolustusvaliokunnan varapuheenjohtajana toi esille — valiokunnassakin hyvä yhteisymmärrys siitä, millä tavalla etsimme keinon siihen, että teemme vain sen, mitä direktiivi vaatii, emme yhtään yli. Sillä tavalla reserviläistoiminta, toisaalta ikiaikainen metsästys ja hieno urheiluammunta voivat tässä maassa jatkua kutakuinkin normaaliin entiseen tapaan. Ja kiitos tästä myös ministerille, että ratkaisu on yhdessä löytynyt.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 102/2018 vp

16.25 **Jani Mäkelä ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on sellainen ongelma, että tässä edelleenkin ei kiristettä lupakäytäntöjä niin vähän kuin olisi EU-vaatimusten vuoksi mahdollista. Tämähän meni niin, että ensin EU lähti kiristämään näkökulmastamme täysin aiheetta suomalaisten metsästäjien, aseharrastajien ja reserviläisten toimintaa. Näitä tiukennuksia me emme lähtökohtaisesti olisi tarvinneet, ne eivät ratkaise mitään sellaista ongelmaa, mitä meillä on. Sitten niihin vaikutettiin EU:ssa sen verran kuin pystyttiin, vaihtelevalla menestyksellä, kenties tärkeimmät asiat turvaten. Mutta haluan muistuttaa, että vaikka reserviläistoiminnalla onkin oma arvonsa, niin silti myös aseharrastuksella yleensä ja metsästyksellä on arvonsa, eli niitä ei suinkaan pidä väheksyä tämän reserviläistoiminnan rinnalla.

Nyt sitten hallitus tulee kuitenkin esittämään eduskunnalle aselakia, jossa on täysin kiistämättä lukuisia kohtia, joita direktiivi ei sellaisenaan vaadi, eli niin sanottuja Suomi-lisiä. [Mikko Savola: Luettele ne!] — Ne varmaankin tulevat täällä keskustelussa esille myöhemmin. — Miksi näitä on edelleen mukana? Miksi emme päinvastoin yritä löytää direktiivistä niin sanottuja soveltamisen kohtia muiden, luovempien maiden tapaan?

16.26 **Simon Elo sin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tosiaan tärkeää lähteä siitä, mistä tässä on taustaltaan kysymys. Silloin vuonna 2016, aivan niin kuin edustaja Heinonen sanoi, EU-tasolla tämä lähti näistä terrori-iskuista ja niihin liittyvästä huolesta. Suomallehan tämä on suoraan sanottuna turhaa — ei sitä kukaan meistä voi kiistää — mutta koska olemme EU:n jäsen, niin emme me siitä mihinkään pääse, että direktiiviä on täälläkin jollain tavalla sovellettava. Oleellista on se, että kansallisella tasolla ollaan tähän hyvä ratkaisu löydetty. Myös EU-neuvottelu sillä tasolla oli hyvin tärkeä, koska se alkupeäinen esitys, mikä EU-komissiolta tuli asedirektiivistä, olisi lopettanut Suomessa meidän puolustusratkaisumme. Sitä ei nyt tapahdu, ja siitä täytyy kiittää ministereitä Niinistö ja Mykkänen ja toki sitten myös esimerkiksi edustaja Savolaa ja Kopraa. Tässä hallitusrintamassakin tehtiin hyvää yhteistyötä, ja olen iloinen myös siitä, että — niin kuin edustaja Kari sanoi — tässä myös oppositio on ollut hyvin samalla linjalla kuin hallituskin. Tämä oli ensimmäinen kysymys, mikä meidän piti hoitaa. Seuraavaksi tulivat sitten muut kysymykset, jotka liittyvät tietysti siihen, [Puhemies koputtaa] että Suomessa on satojatuhansia metsästäjiä ja ampumaurheilijoita ja muita aseharrastajia, joiden edut, näin katson, on tässäkin [Puhemies koputtaa] pystytty huomioon ottamaan.

16.28 **Hanna Halmeenpää vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Todel-la, kuten tässä on jo sanottu, EU-laajuisestihan tässä on ollut tarkoitus muun muassa kieltää kaikkein vaarallisimpien itselataavien aseiden siviilikäyttö ja tehostaa unionimaiden välistä tiedonvaihtoa, ja nämähän ovat kannatettavia tavoitteita. On hyvä, että näin kansainvälisesti ajatellen direktiivi puuttuu puoliautomaattiaseiden ja automaattiaseiden saatavuuteen ja on tavoitteena, että lisätään turvallisuutta ja yhteiskuntavakautta.

Sitten tähän Suomen neuvottelemaan reserviläispoikkeukseen, joka koskee laajaa joukkoa, noin 900 000:ta reserviläistä. Olisi siihen yksi kysymys vain, joka nousi tuolta: Huomasin, poliisin lausunnosta, että poliisi on huomionnut, että reserviläispoikkeuksen piiriin kuuluisi henkilöitä, jotka eivät esimerkiksi rikollisen menneisyytensä vuoksi ole sopivia pitämään hallussaan ampuma-aseita. Poliisi kiinnitti huomiota siihen, että on jopa todennäköistä, että näiden henkilöiden aseistautumisella olisi vaikutusta yleiseen järjestykseen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 102/2018 vp

ja turvallisuuteen ja mahdollisesti sen vaarantumiseenkin. Haluaisin kuulla vähän ministerin kannanottoa tähän, [Puhemies: Aika!] onko tämä huomioitu.

16.29 Ilkka Kanerva kok (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Tämä on erittäin tärkeää koko Suomen maanpuolustuksen kannalta, että reserviläistoiminta kykenee jouhevasti toimimaan niiden suuntaviivojen mukaan, jotka lainsäädännössä tuodaan esille. Samoin luonnollisesti ampumaurheilu on seikka, joka tämän lain perusteluissa ja kirjoittamisessa on aihetta noteerata tunnontarkasti. Metsästys luonnollisesti on eräs näistä.

On tärkeää, että eduskunta kampa nyt hyvin läpi tämän esityksen, jotta siellä ei vain sattuisi olemaan mitään sellaista, mitä me emme oikeasti tarkoita. Tässä mielessä on hyvä, että asia on nyt täällä hyvässä käsittelyssä, joskin en ole vielä ihan selvästi saanut käsitystä siitä puolesta, minkä vuoksi tämän asian käsittely tulisi edellyttämään käsittelyä myöskin perustuslakivaliokunnassa, jonka työrepun määrän tänä päivänä suurin piirtein tiedämme. Riski siitä, että tätä ei ehdittäisikään käsitellä, ei saisi nyt kyllä toteutua.

16.30 Sirpa Paatero sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyse on nyt direktiivin säännöksistä, joita sitten muutetaan, mutta ihan en yhdy välttämättä siihen ajatukseen, että Suomessa ei olisi ollut myöskin ihan kansallisesti tarvetta jossain määrin arvioida näitä uudelleen, nyt ei ehkä tähän liittyen mutta ajatellen niitä edellisiä tiukennuksia esimerkiksi lupien saantiin ja muuhun — meillä on valitettavat koulusurmatapaukset, aseiden säilytykseen liittyvät kysymykset ja monet muut asiat — jotka ovat olleet erittäin perusteltuja tehdä täällä Suomessa, Suomen omien ongelmien vuoksi.

Tässä on hyvä uudistus. Se, mitä ministeri ei ehkä vielä maininnut, on se, että aseosastajan henkilöllisyys myöskin nettikaupan osalta tulee nyt tarkastettavaksi ja myöskin ase-luvan omaaminen, mikä on erittäin perusteltua, niin ettei netistä voi ostella ihan miten vain.

Hyvä, että tämä harrastaminen tässä mahdollistuu.

Mutta minulla on nämä kaksi kysymystä yhä edelleen, joista toinen on se, että miksi niiden kaikkien 900 000 hengen, jotka ovat joskus käyneet armeijan, voi olla mahdollista tätä hakea, ja toinen on se MPK:n rooli, liittyykö tämä siihen tulevaan, MPK:n mahdolliseen tehtävämuutokseen, joka on ehkä sieltä tulossa.

16.31 Reijo Hongisto sin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Paatero tuossa sanoi, että hän ei ymmärrä, miten voi olla mahdollisuus hakea. Minä kyllä ymmärrän sen, että henkilöllä voi olla mahdollisuus hakea ampuma-aseen hankkimislupaa, mutta poliisin ei tarvitse sitä myöntää. Poliisi kyllä seuraa varsin selvästi ja selkeästi, mitä siellä henkilön taustalla on. Jos on edesottamuksia, että on syylistynyt rikoksiin tai muihin, niin lupaa voi hakea mutta todetaan, että lupaa ei myönnetä. Tämä reserviläispuoli ei ole mikään lupa-automaatti, kyllä tässä pidetään turvallisuudesta huolta. Ja niin kuin monissa puheenvuoroissa on todettu, meillä on ampuma-aselaki kyllä jo nyt Suomessa niin tiukassa mallissa, että sitä ei olisi enää tarvinnut kiristää.

Kehotankin nyt sitten siihen, että valiokunnassa kun asiaa käsitellään, niin lähtökohta on kuitenkin se, että tässä salissa, tässä talossa, päätetään — kansanedustajat päättävät — laeista, ei Poliisihallitus, Poliisihallitus vain esittää niitä. Edustaja Kanerva käytti mielestäni hyvän, rakentavan puheenvuoron, että valiokuntatyöskentelyssä tämä lakiesitys on kammattava erittäin tiukalla kammalla läpi ja on poistettava sieltä ne epäasiallisuudet, jotka sinne mahdollisesti vielä tässä vaiheessa ovat jääneet.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 102/2018 vp

16.33 Olli Immonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset ovat alusta asti vaatineet, että tähän ampuma-aselakiin ei tule tehdä mitään sellaisia tiukennuksia, joita tämä täysin järjetön EU:n pakkodirektiivi ei vaadi. Kysyisinkin arvoisalta ministeriltä: onko tästä esityksestä nyt karsittu kaikki ylimääräiset tiukennukset pois? Täällä aikaisemmassa puheenvuorossa kävi ilmi, että näin ei tilanne tällä hetkellä esityksen kohdalla olisi. Mutta voitteko vakuuttaa, että kaikki turha tiukennus on karsittu pois? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Edustaja Savola, ja sitten ministerin vastaus.

16.33 Mikko Savola kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Se suurin asia, mikä siellä EU-päässä saatiin läpi silloin 2016 jälkeen, kun tämä direktiivi lähti tulemaan, oli meidän puolustusratkaisumme perusteleminen. Meillä on yleinen asevelvollisuus, reserviläisiin pohjautuvat sodanajan joukot ja omaehtoinen harjoittelu, mikä reserviläisellä ja vapaaehtoisella maanpuolustuksella on aivan olennainen osa myöskin, ampumataittoa jokainen sotilas tarvitsee.

Meillä on hyvin säännelty aselainsäädäntö jo tälläkin hetkellä. Se, mitä lisäyksiä tämä tuo: en usko, että tässä lainsäädännössä on suuria turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä, mutta tässä mennään nyt sitten EU:n direktiivien reunaehtojen mukaisesti siinä, kuinka se tähän meidän omaan lainsäädäntöömme tuodaan.

Tärkein viesti on se, että reserviläistoiminta voi jatkua, vapaaehtoinen maanpuolustus toiminta voi jatkua ja urheiluammunta voi jatkua. Tämä on se tärkeä asia, missä me olemme onnistuneet ja mistä meidän pitää pitää jatkossakin kiinni.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Ja sitten ministerin vastauspuheenvuoro, 3 minuuttia.

16.35 Sisäministeri Kai Mykkänen: Arvoisa puhemies! Kiitos ensinnäkin rakentavista puheenvuoroista. Teistä useiden kanssa ollaan tehty yhteistyötä tässä pitkin vuotta, ja olette pitkälti myös esityksen hyvien puolien taustalla olevia tekijöitä.

Tässä joihinkin kysymyksiin yritän vastata:

Ensinnäkin edustaja Kari kysyi ministeriöiden, sisäministeriön ja puolustusministeriön, välisistä painotuksista. No, ihan luonnollista on, että puolustusministeriö tietysti alusta alkaen katsoo tätä nimenomaan sen kannalta, miten mahdollisimman sujuvasti voidaan reserviläispoikkeuksen mukaiset luvat saada myönnettyä. Yleensä minkä tahansa ministeriöiden tai virastojen välisen valmistelun kohdalla päästään siihen tilanteeseen, jossa ruvetaan myöskin etsimään sitä, miten kumpikin osapuoli voisi olla mahdollisimman sujuvasa osassa sitä prosessia ja siirtää toiselle osapuolelle mahdollisimman monta kohtaa, jotka joka tapauksessa täytyy ikään kuin tsekata. Tässä on nyt viime kuukaudet ollut esillä minusta varsin tällainen operatiivinen kysymys. Olemme kyllä poliittisella tasolla ministeri Niinistön kanssa olleet koko ajan hyvin yhtä mieltä tästä päätavoitteesta, että reserviläistoiminta on Suomen kansallisen puolustuksen peruskiviä ja sen eteen täytyy tehdä töitä niin pitkälle kuin vain voidaan, ja hyvin on kyllä voitukin.

Edustaja Heinonen ja muutamat muut tässä kysyivät, onko sinänsä tarvetta näille kiristyksille. Sinänsä näissä iskuissa on käytetty myös eri lähteistä koottuja aseita, joita nyt sitten tämän suuria latauslaitteita koskevan luvanvaraisuuden myötä pystytään paremmin valvomaan. Tästä viimeksi perjantaina keskustelin Ruotsin sisäministerin Morgan Johans-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 102/2018 vp

sonin kanssa, että tietty ymmärrettävyys siinä isojen latauslaitteiden luvanvaraisuudessa on. Mutta toki on niin, että jos tekisimme tämän puhtaasti Suomen oloihin soveltaen, niin kirjoittaisimme toisella tavalla lainsäädännön tarvittavat valvontapäivitykset kuin mitä tässä direktiivissä on tehty. Mutta niitä meidän kannalta haasteellisia asioita on tässä tosiaan, niin kuin monessa puheenvuorossa on sanottu, pystytty kyllä hyvällä yhteistyöllä oikaisemaan niin, että nyt asiallisista syistä lupia suomalaisiin tarpeisiin tarvitsevat pystyvät ne kyllä jatkossakin hankkimaan.

Suomi-lisistä kysyttiin. Jos tässä viitataan esimerkiksi pistooleihin harjaantuneisuuden osoittamisen kahden vuoden aikaan, niin sen lisäksi eduskunta, mihin myös edustaja Paatero viittasi, omalla työllään ennen tämän direktiivin antamista. Tämän tyyppisiä eroja tässä laissa ja muiden maiden laeissa on. Mutta nyt kun direktiiviä implementoidaan, niin on lähdetty siitä, että ei hankaloiteta aselupien myöntämistä siitä, mitä direktiivi aivan väistämättä aiheuttaa.

Halmeenpää kysyi rikoksista ja reserviläispoikkeuksesta. Niin kuin täällä taisi jo edustaja Hongisto viitata, luonnollisesti Poliisihallitus antaessaan näitä erityislupia myös tekee turvallisuustsekkaukset, niin kuin nykyiselläänkin tehdään. Se on sinänsä poliisilta vain huomio, että siellä tietenkin voi olla joukossa reserviläinenkin, joka on ajautunut rikolliselle tielle, mutta se tulee kyllä helposti tässä esiin.

Miksi 900 000? Edustaja Paatero viittasi myös tähän peruskysymykseen. Ensinnäkin viime kädessä isänmaan reservinä on koko reservi eli se 900 000 sijoituskelpoisen henkilön joukko. On hyödyllistä, mitä useampi heistä vapaaehtoisesti harjoittelee aseellista maanpuolustusta, ja on hyödyllistä luoda siihen hyvät ja mielekkäät edellytykset. Toiseksi sanoisin, että reserviläistoiminnassa tiheässä rivissä tuetaan toinen toistaan, eli meillä pitää olla aktiivinen kenttä. Senkin takia on hyvä, että siellä on myös henkilöitä, joiden sodanajan sijoitus ei tällä hetkellä välttämättä ole ensimmäisenä [Puhemies koputtaa] rynnäkökiväärin kanssa eturintamassa kulkeminen vaan joku muu.

16.39 Kari Kulmala sin: Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ampuma-aselakia, vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annettua lakia ja asevelvollisuuslakia. Olen ampumaharrastajana, asekeräilijänä, metsästäjänä ja reserviläisenä sekä siviiliammattilani poliisina tyytyväinen tähän uuteen aselakiin.

Tätä esitystä on toki odotettu lähinnä kauhulla harrastajapiireissä. Mielestäni tämä on nyt varsin hyvä. Eli kokonaisuutena ajatellen tätä lakiesitystä voi pitää hyvänä. Siinä tiukennetaan vain niitä kohtia, mitä EU vaatii, eli muutokset on tehty järjellä, ei tunteella. [Olli Immonen: Onko näin?] — Kyllä on, edustaja Immonen.

Tässä on mielestäni varsin hyvin muotoiltu kansallinen poikkeama, jonka ehdottomasti tarvitsemme. Esityksen voimaantulon jälkeenkin reserviläiset voivat saada lupia reserviläiskivääriin. Alkuperäinen esitys olisi kieltänyt puoliautomaattiset reserviläiskiväärit pitkällä lippaalla. Nyt lakiesitys lähtee siitä, että sijoituskelpoinen reserviläinen voi saada luvan reserviläiskivääriin, mikäli tälle on Puolustusvoimien näkökulmasta tarve ja myös muut lupaehdot täyttyvät. Mielestäni näin tulee olla. Tämä on hyvä lähtökohta, jolloin pystytään turvaamaan reserviläisten laaja ampumaharrastus koko Suomessa.

Huolenaiheena tietenkin on, että jatkossa myös Puolustusvoimien on puollettava luvan myöntämistä. Luvan saaminen edellyttää Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen tai reserviläisjärjestön ampumatoimintaan osallistumista vähintään vuoden ajan. Toisena, vaihtoe-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 102/2018 vp

toisena lupaperusteena on urheiluammunta. Silloin edellytetään jäsenyyttä ampumaseuras-
sa, joita tietenkin myös reserviläisyhdistykset ovat.

On selvää, että kun Puolustusvoimien sodanajan vahvuus on 280 000 henkeä ja heistä 96 prosenttia on reserviläisiä, harjoittelumahdollisuuksien on oltava kunnossa. Tällaisen jou-
kon ampumataitojen ylläpitäminen ei ole mahdollista vain kertausharjoituksissa, vaan tar-
vitaan omaehtoista ampumaharjoitusta. Esityksen myötä ampuma-aselain määritelmiä ja
luvan myöntämisen edellytyksiä koskevia säännöksiä muutettaisiin vastaamaan direktii-
vin muutosta, jolla osa aikaisemmin luvanvaraiseen B-luokkaan kuuluneista aseista on siir-
retty kiellettyjen aseiden A-luokkaan. Pidän hyvänä, että niin sanottuihin A-luokan ase-
isiin voivat saada Maanpuolustuskoulutusyhdistys sekä erilaiset ampumaseurat yhteisölu-
pia. Tämä mahdollistaa valvotun ampumaharrastuksen niillekin, joilla ei aseita lähtökoh-
taisesti ole, erityisesti nuorille reserviläisille.

Arvoisa puhemies! Ampuma-aselakiin lisättäisiin säännös aseiden ostajan henkilöllisyy-
den ja aseluvan tarkastamisesta etäkaupan yhteydessä. Mielestäni tämä on erittäin hyvä
muutos ja vähentää osaltaan aseiden joutumista väärin käsiin.

Sitten huoli poliisiorganisaation suunnasta. Tämä viesti on tullut varmaan teistä useam-
mallekin. Huomattava osa järjestyspoliisin partioista varautuu työvuoronsa aloittaessaan
siihen, että vuoron aikana voidaan joutua turvautumaan konepistooliin, ja yhä useampi käy
läpi vaativien tilanteiden koulutuksen ja varustautuu vielä järeämmin partiokiväärillä, joka
tosiasiallisesti on sotilaskäyttöön suunniteltu rynnäkkökivääri. Aseiden hallussapito vaatii
lain mukaan säännöllisen koulutuksen ja kertauksen, mutta tällä hetkellä määrä täyttää juu-
ri ja juuri asetetut minimi. Esimerkiksi partiokiväärin osalta tämä tarkoittaa kahta harjoi-
tuskertaa vuodessa.

Kun ampuma-aselakia uudistettiin vuosikymmenen alussa, siihen lisättiin käsiaseiden
osalta harrastusvaatimus. Luvan saaminen käsiaseeseen hankkimiseksi on siitä lähtien vaati-
nut, että hakija esittää yhdistyslain 4 §:ssä tarkoitetun luvan saaneen yhdistyksen ampuma-
asekouluttajan antaman todistuksen harrastuksestaan, joka on jatkunut aktiivisesti vähin-
tään kaksi vuotta. Käytännössä tämä tarkoittaa siviilikerhoa, jolla ei ole mitään tekemistä
valtion viranomaisen kanssa. Poliisilta, rajavartiomieheltä, sotilalta tai muulta virkamie-
heltä, joka kantaa työssään palvelusasetta, ei edellytetä kahden vuoden harrastuneisuutta,
vaan hänen tulee esittää harrastuksestaan luotettava selvitys.

Hallituksen esityksen mukaan konepistoolimme ja partiokiväärimme tyyppiset aseet
kuuluvat tulevan lain tultua voimaan niin sanottuun A-luokkaan eli ovat erityisen vaaralli-
sia aseita. Edellä mainittujen asetyyppien osalta on astumassa voimaan sekä jo ennen lu-
van hakemista 12 tai 24 kuukautta jatkuneen ampumaurheilun tai -harrastuksen todistami-
nen että viiden vuoden välein suoritettava harrastuksen jatkumisen osoittaminen. Ongel-
man ydin on se, että ampumaurheilun tai -harrastuksen voi tämänhetkisen esityksen mu-
kaan todistaa vain ja ainoastaan yhdistyslain 4 §:ssä tarkoitetun luvan saaneen yhdistyksen
ampuma-asekouluttaja, ei esimerkiksi poliisilaitoksen voimankäytön kouluttaja tai muu
virkamiehen työhön tai siinä käytettäviin välineisiin perehtynyt henkilö. Lisäksi hallituk-
sen esityksen ajalliset vaatimukset harrastuksen jatkumisesta ovat virkamiehen kannalta
ongelmallisia. Mielestäni harjoittelu olisi tarpeellista silloin, kun väline ja sen käyttöön liit-
tyvät tekniikat ja taktiikat ovat henkilölle uusia asioita. Tällä hetkellä partiokivääriskoulu-
tuksen saava poliisimies joutuu ensin hakeutumaan jonkun ampumaseuran jäseneksi ja
harjoittelemaan siviiliampumaurheilua lainavälineistöllä vuoden päivät, konepistoolin
osalta kaksi vuotta, ennen kuin hän kykenee edes hakemaan lupaa palvelusasettaan vastaa-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 102/2018 vp

vaan omaan välineeseen, jolla harjoitella työmukaisemmin. Ja tämänkin jälkeen harjoittelun urheilutoimintamalleilla siviiliseurassa on jatkuttava aktiivisesti, jotta oikeus pitää hallussaan palvelusasettaan vastaavaa välinettä pysyisi voimassa. Toivon, että näihin epäkohtiin puututaan vielä valiokunnassa ennen lain voimaantuloa.

Kerron vielä hieman esimerkkiä tästä henkilön mainitsemasta asiasta. Vanhempi konstaapeli käy vaativien tilanteiden kurssin elokuussa 2018. Välittömästi kurssin jälkeen hän toteaa työnantajan tarjoamat harjoittelumahdollisuudet täysin riittämättömiksi. Hän hakee ja saa luvan omaan, partiokivääriä vastaavaan itselataavaan kivääriin, ostaa aseensa, liittyy siviiliseuraan ja aloittaa aktiivisen harjoittelun lokakuussa 2018. Uusi laki astuu voimaan 1.12.2018. Kyseisen konstaapelin on uuden lain mukaan annettava uudelleen lupaa omista maansa aseeseen kuuden kuukauden sisällä lain voimaantulosta, 1.6.2019 mennessä. Tässä vaiheessa hän voi siviilikouluttajan todistuksella toteen näyttää 8 kuukauden aktiivisen harrastuksen, joka ei ole riittävä, koska laki vaatii 12 kuukautta. Työkseen kivääriä kantavan poliisin oman kiväärin lupa raukeaa, ja hän joutuu luovuttamaan aseensa pois, esimerkiksi korvauksetta valtiolle. Toivoisin tämän asian huomioitavan viimeistään valiokunnissa.

16.46 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Hyvä ministeri! Hyvät edustajakollegat ja muut paikallaolijat! Tämä EU:n asedirektiivin muutos lähti siis liikkeelle aikanaan siitä, kun Euroopassa tapahtui pieni sarja vakavia terrori-iskuja, joissa käytettiin sarjatuliaseita. Niin kuin tuossa debattikeskustelussa esille tuli, aseita oli koottu eri lailla, ja sen takia tässä on näitä elementtejä, mitä tämä EU:n asedirektiivi nyt sisällään pitää.

Siitä huolimatta, niin kuin aiemminkin totesin, mielestäni tämäntyyppisessä asiassa olisi voinut hyvin lähestyä asiaa ehkä kansallisenkin lainsäädännön kautta ja tarkastella tilannetta niin, että tehdään toimenpiteitä siellä, missä niitä erityisesti tarvitaan. Näistä toimenpiteistä, mitä tuossa esityksessä kaiken kaikkiaan on matkan varrella ollut, osa on ollut kyllä ehkä vähintäänkin ylimitoitettuja Suomeen, mutta hyvällä, laajalla kansallisella yhteistyöllä ja yhteisymmärryksellä tästä esityksestä on mielestäni saatu nyt sellainen, että tämän kanssa on mahdollista edetä. Tällä voidaan turvata reserviläistoiminta. Tämä reserviläispoikkeama oli merkittävä saavutus hyvästä yhteistyöstä, joka EU:ssa saatiin aikaiseksi, ja nyt sitten myös metsästys- ja urheiluammunnan turvaaminen tulevaisuudessa.

Tämä esitys itse asiassa on muuttunut aika merkittävästikin lausuntokierroksen ja myös hyvän, yli puoluerajat ja osittain jopa yli hallitus—oppositio-rajatkin ylittävän yhteistyön aikana, ja tästä on tullut mielestäni sellainen, että tämän kanssa voidaan edetä. Nämä isoimmat muutokset, joita esitykseen nyt on tullut, haluan ainakin osittain käydä läpi sen takia, että julkisuudessa edelleen on aika paljon myös väärää tietoa ja edelleen leviää lähtökohtaisesti sellaista tietoa, mitä esitys on pitänyt sisällään jossain aiemmassa vaiheessa mutta mitä tämä eduskuntaan tuotu hallituksen esitys ei enää sisällä. On siis syytä muutamia huomioita nostaa esille. Nämä merkittävimmät muutokset liittyvät siis muun muassa isokokoisten latauslaitteiden luvanvaraisuuteen ja myös tähän reserviläispoikkeukseen sekä siihen liittyviin ikärajoihin ja myös harrastuneisuusvaatimusten pituuksiin ja yhteisöjen aselupiin.

Muutama huomio näistä keskeisistä, lausuntokierroksen jälkeen tulleista muutoksista, jotka on nyt siis kirjattu tähän hallituksen esitykseen, joka eduskunnan käsittelyssä tänään on:

Pöytäkirjan asiakohta PTK 102/2018 vp

Isokokoisten latauslaitteiden luvanvaraisuus ei koske toimintakelvottomia laitteita eikä latauslaitteita, jotka on valmistettu sarjatuliasemalliin, jonka valmistus on alkanut ennen vuotta 1946. Näin siis suuri osa muisto- ja koriste-esineistä jää tämän sääntelyn ulkopuolelle. Tärkeä huomio monelle, julkisuudessa tästä on väärää tietoa edelleen liikkeellä.

Myös niin sanottua reserviläispoikkeusta koskevia muotoiluja on muutettu merkittävästi, niin että ”sijoituksen” tai ”suunnitellun sijoituksen” sijaan tässä esityksessä käytetään termiä ”sijoituskelpoinen”. Myös aiempien esityksien viittaukset yläikärajaan on poistettu, eli Puolustusvoimat voivat jatkossa halutessaan puoltaa myös yli 60-vuotiaan hakemusta isolla latauslaitteella varustettuun reserviläiskivääriin. Erittäin perustelua Suomessa, missä meidän uskottava maanpuolustuksemme perustuu vahvaan, osaavaan, kokeneeseen reserviläisarmeijaan.

Reserviläispoikkeusperusteen ikäraja on laskettu 20 vuodesta 18 vuoteen. Aktiivisuutta vaaditaan 12 kuukautta aiemman 24 kuukauden ajan sijaan, ja aktiivisuuden osoittamista voi osittain korvata myös Maanpuolustuskoulutusyhdistyksessä tapahtuvan harjoittelun lisäksi muulla reserviläistoiminnalla eli esimerkiksi reserviläisjärjestössä tapahtuvalla harjoittelulla. Lausunnolla olleessa versiossa ensimmäinen lupa reserviläisperusteella olisi ollut määräaikainen, nyt tässä lopullisessa esityksessä lähtökohtaisesti toistaiseksi voimassa oleva.

Seuraava muutos: yhteisöt, kuten ampumaurheilujärjestöt ja reserviläisjärjestöt, voivat saada A-luokan aseisiin yhteisölupia asedirektiivin koulutuspöytäkirjan mukaisesti. Tämä on tässä esityksessä huomioitu. Myös urheilupoikkeusperusteella luvittavissa A-luokan pitkissä aseissa vaatimus aktiivisuudesta on 12 kuukautta, ei 24 kuukautta, ja käsiaseissa säilyisi tuo vaatimus 24 kuukauden harjoittelusta ennen luvan hakemista.

Ilmoitus aseiden lainaamisesta tulisi tehdä, jos lainaaminen kestää yli 30 päivää. Aiemmin on esityksissä ollut 10 päivää. Merkittävä muutos tähänkin, ja uskon, että tuon 30 päivän määräajalla voidaan hyvin edetä.

Viimeisenä huomiona: Keräilyaseiden ampumakieltoa koskeva muutosehdotus on poistettu esityksestä, ja käytäntö säilyy ennallaan, eli lupaviranomainen voi sisällyttää lupaan ehdon, jonka mukaan keräilykokoelmaan kuuluvalla ampuma-aseella ei saa ampua. Eli tämäkin on korjattu, niin kuin laajassa kansalaiskeskustelussa on esillä pidetty.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys on syytä käydä huolellisesti ja tarkasti eduskunnassa läpi ja varmistaa se, että menemme niin sanotulla minimivaatimuksella direktiivin näkökulmasta. Se on se, mikä meillä tästä on vain ja ainoastaan syytä toimeenpanna.

16.53 Mika Raatikainen ps: Arvoisa rouva puhemies! Hyvät edustajat! Perussuomalaiset ovat johdonmukaisesti ja yhtenäisesti vastustaneet asedirektiivin uudistuksen kohtuuttomia kiristyksiä, mutta olemme aselakiasiassa jääneet puoluekentässä tietyiltä osin hienman yksin. Kiristyksiä on edelleen enemmän kuin EU-direktiivi vaatii, ja niitä on myös tässä esityksessä.

Ensin Euroopan unioni on hyväksynyt hyvin moniulotteiset turvallisuusuhat eli järjestäytyneen rikollisuuden ja terrorismin rantautumisen Eurooppaan ja jopa edesauttanut niitä, ja sen jälkeen turvallisuusuhkia perusteena käyttäen ajetaan alas tavallisten lainkuuliaisten kansalaisten perusoikeuksia. Mitä Euroopan unionissa aiotaan tehdä varsinaisille turvallisuusuhkille eli järjestäytyneelle rikollisuudelle ja terrorismille niiden eliminoinniseksi?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 102/2018 vp

Hallituksen esityksessä ei puututa keinoihin, joilla rikollisten hallussa olevia luvattomia ampuma-aseita saataisiin vähennettyä. Keinojen valikoimassa olisi helposti käytettävissä muun muassa rangaistusten koventamisperusteet tapauksissa, joissa rikoksesta epäillyn ammatti- tai taparikollisen hallusta on löytynyt mikä tahansa toisen ihmisen vahingoittamiseen soveltuva väline, ampuma-aseet mukaan lukien.

Voiko olla niin, että tämä lakiehdotus käytännössä kieltää uusien erittäin vaarallisten aseiden — esimerkiksi rynnäkkökivääri plus 30 patruunan lipas — yhteisölupien myöntämisen muille kuin Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle? Myös maanpuolustustahto on koetuksella. Reserviläisten omaehtoinen harjoittelu on vastatuulella, sillä ampumakoulutuksen jättäminen ainoastaan maanpuolustuskoulutuksen tehtäväksi aiheuttaa Reserviläisliiton ja reserviupseerien aktiiveille vaikean tilanteen. [Mikko Savola: Ne saa jatkossakin luvan!] — Hyvä näin, jos näin on. Tässä olikin tällainen ehdollinen asia, vähän kyselen, onko mahdollisesti näin. Mutta saadaan vastauksia, hienoa.

Myös monien ampumaseurojen toiminta tulee vaikeaksi, ja samalla nousee uusien urheiluammunnan harrastajien aloituskynnys. Reserviläisen urheilukiväärit ovat edelleen luvallisia B-kategorian aseita, paitsi jos niissä käytetään normaalikokoisia lippaita, jolloin ne ovat ERVA-lupia eli erityisen vaarallinen -lupia, joita voidaan myöntää vain tietyin perustein. Asekatgoria siis muuttuu sen mukaan, minkäkokoinen lipas on aseessa kiinni. AR-15:n 30 patruunan lipas on erityisen vaarallinen, ja AR-15:n 10 patruunan lipas on lähes harmiton. Tämä tulee varmaan aiheuttamaan sekaannusta ja ikäviä tilanteita harrastajille, jos asia todella on näin.

Asialla on vaikutuksia myös metsästäjiin. Nykyisessä käytännössä pitkiä lippaita on ollut mahdollista pitää hallussa ilman niihin oikeuttavaa erillistä aselupaa, mutta jatkossa pitkien lippaiden kohtelu muuttuu — tai latauslaitteiden, kuten täällä puhutaan — kun niiden hallussapitoa säädellään aiempaa tarkemmin. EU:n ampuma-asedirektiivin kansallista täytäntöönpanoa koskevassa hallituksen esityksessä ennen sallitut ja luvallisesti hallussa olleet suuret lippaat muuttuisivat usein kielletyiksi. Lippaan luvaton hallussapito johtaa aselupien peruuttamiseen. On siis olemassa riski, että joku tietämättään syyllistyy ampumaseerikokseen omistaessaan käytännössä romumetallia tai muovia.

Asedirektiivin niin sanottu grandfathering-pykälä sallii vanhojen lupien jatkamisen, mikäli lupa on myönnetty ennen päivää 12.6.2017. Myös tämän ja uuden aselain voimaantulon välillä myönnettyihin lupiin tulisi soveltaa grandfathering-pykälää, jotta vältetään takautuva lainsäädäntö. 12.6.2017 jälkeen hankittujen kiellettyjen aseiden vanhat luvat ovat voimassa siihen asti, kunnes uusi lupahakemus on ratkaistu. Tässä voidaan todeta, että lupahakemus on ilmainen ja sitä tulisi hakea kuuden kuukauden kuluessa lain voimaantuloa.

Vielä muutama sana, arvoisa rouva puhemies: Ammattisotilaiden asema jää lakiesityksessä epämääräiseksi aselupaa haettaessa. Esimerkiksi erittäin tulivoimaisten aseiden ja ampumakoulutuksen kanssa päivittäin tekemisissä oleva ammattisotilas saattaa jäädä jopa huonompaan asemaan kuin reserviläinen, joka voi saada poliisin hyväksymältä siviiliampumakouluttajalta tai Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen, MPK:n, reserviläistoimihenkilöltä puollon aselupaansa. Virassa palveleva ammattisotilas ei ole reserviläinen vaan saatetaan lain silmissä rinnastua asevelvollisuutta suorittamattomaan henkilöön. Esityksessä ei myöskään määritetä palvelusta ammattisotilaana ampumaharrastusajaksi, jota esityksessä vaaditaan kaksi vuotta aseluvan hyväksymiseksi. Varusmiespalvelusajasta kuitenkin hyväksytään puolet. Aika erikoista. Laissa muodostuu ongelmalliseksi myös kirjaus, että am-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 102/2018 vp

pumaurheilun tai -harrastuksen voi tämänhetkisen esityksen mukaan todistaa vain ja ainoastaan yhdistyslain 4 §:ssä tarkoitetun luvan saaneen yhdistyksen ampuma-asekouluttaja. Kuten edustaja Kulmalakin totesi tuossa, niin esimerkiksi poliisilaitoksen voimankäytön kouluttaja ei voi harrastustodistusta kirjoittaa. Tuleva laki siis pakottaa virkamiehet harjoittelemaan siviilien keskuudessa, mahdollisesti. Pykälässä tulisi olla poikkeus, jonka mukaan poliisilta, rajavartiomieheltä, sotilalta tai muulta virkamieheltä, joka kantaa työssään palvelusasetta, ei edellytetä kahden vuoden harrastuneisuutta, vaan riittäisi, että harrastuksesta voi esittää luotettavan selvityksen. — Kiitos.

16.59 Hanna-Leena Mattila kesk: Arvoisa rouva puhemies! Lähetekeskustelussa oleva hallituksen lakiesitys ampuma-aselain muutokseksi juontaa synkistä tapahtumista Pariisissa marraskuussa 2015. Tapahtuman jälkeen Euroopan unionin komissio halusi kieltää kategorisesti tietyntyyppisten aseiden käytön.

Maamme puolustusjärjestelmä nojaa yleiseen asevelvollisuuteen ja sitä kautta syntyvään reserviin, jolla muodostetaan tarvittaessa Puolustusvoimien sodanajan joukot. Jotta reserviläisjoukot olisivat tosipaikan tullen toimintakykyiset, on ampumataidon jatkuva ylläpitäminen välttämätöntä. Ampumataidon harjoittelu on ollut pitkälti kiinni reserviläisten omasta aktiivisuudesta. Tämän lisäksi toimintakykyä on pidetty yllä kertausharjoituskoulutuksella ja omaehtoisella toiminnalla.

Yleiseen asevelvollisuuteen ja suureen reserviin nojautuva Puolustuslaitoksemme on harvinainen Euroopassa. Valtaosa Euroopan unionin jäsenmaiden armeijoista on henkilövahvuudeltaan pieniä, eikä Suomessa käytössä olevaa laajamittaista asevelvollisuutta ole juuri muualla käytössä. Harvinaista on myös reserviläistoimintamme, joka nojaa vapaaehtoisuuteen, omaan haluun kehittää ja ylläpitää maanpuolustukseen tarvittavia taitoja. Eräs tärkeimmistä taidoista on ampuminen, joka tapahtuu omilla aseilla ja myös reserviläiskivääreillä.

Kun Euroopan unionin asedirektiivin sisällöstä saatiin käsitys, käynnistyi reserviläisjärjestöillä ennennäkemätön operaatio sen muuttamiseksi kansallisiin olosuhteisiin sopivaksi juuri puolustusratkaisumme vedoten. Vaikutustyö aloitettiin eduskunnasta, joka hyväksyi neuvottelutavoitteen myös kansalliseksi neuvottelutavoitteeksi. Reserviläisjärjestöt ovat tehneet ansiokasta vaikutustyötä, jotta unionin esittämä malli kansalliselle laille ei vaarantaisi olemassa olevaa hyvää järjestelmää. Tehty edunvalvontatyö on ollut niin mitätävää, ettei vastaavaa ole tehty aikaisemmin, ei kansallisesti eikä varsinkaan Euroopan unionin puitteissa. Kiitos kuuluu myös sisä- ja puolustusministeriön virkamiehille, jotka reserviläisjärjestöjen luottamus- ja toimihenkilöitten kannustamina veivät kansallisia tavoitteita läpi. Kiitos kuuluu myös europarlamentaarikoille.

Alkukesästä näytti vielä valmisteilla olevan kansallisen lain sisältö huolestuttavalta. Siinä esitetyt muutokset menivät lainsäädäntötavoitetta pidemmälle ja toteutuessaan olisivat kiristäneet merkittävästi aselain eri osa-alueita vaikeuttaen metsästystä, urheiluammuntaa, asekeräilyä ja nimenomaan reserviläistoimintaa. Erityisen pahalta tuntui, että kansallisen poikkeaman pohjalta myönnettävät aseluvat olisi rajattu niin ahtaasti, että merkittävä osa reserviläisistä ei olisi voinut saada lupaa A-luokan aseeseen.

Nyt käsillä oleva lakiesitys tyydyttää reserviläistoimijoita ja sitä kautta merkittävää määrää vapaaehtoista maanpuolustustyötä tekevää joukkoa. Tämän esityksen pohjalta tulevaisuudessakin yhdistykset voivat omistaa pitkiä, itselataavia, kertatulta ampuvia aseita koulutustarkoituksessa ja ampumarajoittelu tapahtuu turvallisessa ja valvotussa paikassa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 102/2018 vp

Lakiesityksen mukaan myönnettävien lupien määräaikaisuus paranee. Hyvää on myös se, ettei ampumaharrastaja syyllisty tietämättään lainvastaiseen toimintaan, kun lippaiden säilyttämisestä sekä eri asetyyppien ja niiden lippaiden käyttämisestä on selvät määräykset. Pitkien lippaiden luvanvaraisuus kuuluu keskeisimpiin muutoksiin lain tullessa aikanaan voimaan.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys ampuma-aselain muutokseksi on hioutunut matkan varrella sen muotoiseksi, ettei se estä aseharrastamista, etteivät vaaralliset aseet joutu väärin käsiin, että ampumakoulutuksessa voidaan käyttää A-luokan aseita ja aselupa voidaan peruuttaa, jos edellytyksiä luvan myöntämiseksi ei enää ole.

Toivon, että laki etenee suotuisassa ilmapiirissä valmiiksi asti ja turvaa siten osaltaan jatkuvuuden maanpuolustustyössä.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Olemme käyttäneet tähän asiaan yli 45 minuuttia, joten keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Keskustelu keskeytettiin kello 17.03.

Keskustelua jatkettiin kello 18.30.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Nyt jatketaan aikaisemmin tässä istunnossa keskeytetyn 6. asiakohdan käsittelyä.

18.30 Reijo Hongisto sin: Arvoisa herra puhemies! Asiaa käsiteltiin tosiaan jo aikaisemmin päivällä, ja siinä käytettiin paljon hyviä puheenvuoroja. Näissä useissa puheenvuoroissa on jo lueteltu tyhjentävästi lakiesitykseen tehdyt muutokset ja ne oleelliset kohdat. Minun ei liene tarpeen ryhtyä niitä tässä toistamaan, joten käsittelen tätä lakiesitystä yleisellä tasolla.

Arvoisa puhemies! Viime lauantaina aloitin 41. hirvijahtikauteni. 40 syksyä on passissa oltu, ja nyt alkaa se 41. Passissa istuskellessani mietin tätä nyt lähetekeskustelussa olevaa aselakia ja sen vaikutuksia meihin metsästäjiin ja aseharrastajiin. Olen neljän vuosikymmenen aikana poistanut monta hirveä teiden varsilta ja männyntaimikoista ja kokenut tekeväni ihan yhteiskunnankin kannalta hyödyllistä työtä. Me metsästäjät avustamme ja palvelemme yhteiskuntaa omalla tavallamme, poliisin kannalta erittäin tarpeellinen suurriistavirka-aputoiminta mukaan lukien.

Kun me metsästäjät koemme avustavamme yhteiskuntaa, on luonnollista, että yhteiskunnan tulisi edes jollain tavalla huomioida avustajansa. Me emme odota hurraa-huutoja mutta emme myöskään ymmärrä sitä, että viime vuosina meidät on asetettu ikään kuin kääkellön käen asemaan. Kellon kääkikin on tarpeellinen vain tasatunnein, ja muun ajan sen on oltava poissa näkyvistä ja poissa häiritsemästä. Minä metsästäjänä koen aivan samoin: Kun yhteiskunta tarvitsee apua, tarvitaan näkymättömissä olevia suurriistavirka-aputoimijoita avustamaan kolarissa loukkaantuneen eläimen jäljityksessä ja lopettamisessa. Meitä tarvitaan myös karkottamaan karhuja ja susia pois ihmisasutusten liepeiltä. Kun virka-apu

Pöytäkirjan asiakohta PTK 102/2018 vp

on saatu päätökseen, poistuu metsästäjä näkymättömiin odottamaan seuraavaa kutsua ikään kuin kellon käki.

Ampuma-ase on metsästäjän ja reserviläisen työkalu, ja sen työkalun on oltava käyttäjälleen mieluinen ja turvallinen. Työkalut kuluvat käytössä, joten niitä on uusittava taikka niihin on uusittava kuluneita osia. Uusiminen on luvanvaraista toimintaa. Luvituksesta vastaa poliisi kulloinkin voimassa olevan lainsäädännön mukaan.

Olemme laatimassa uutta ampuma-aselakia aseiden omistajia taikka omistajiksi aikovia varten. Lain tarkoitus on parantaa turvallisuutta niin, että ainakaan ampuma-aseella ei kenenkään turvallisuutta uhataisi taikka vaarannettaisi. Tarkoitus on hyvä, minä poliisina ymmärrän sen. Poliisina minä ymmärrän myös sen, että paraskaan laki ei estä kaikkia rikoksia, sillä aina on ollut ja aina valitettavasti tulee olemaan henkilöitä, jotka laeista ja aseuksista viis veisaavat. Kun he eivät välitä voimassa olevasta lainsäädännöstä, he hankkivat aseensa Keski-Euroopan pimeiltä asemarkkinoilta ja tuovat ne Suomeen — tuovat Suomeen, kun rajoilla ei enää ole käytännössä juuri minkäänlaista valvontaa. Aseiden salakuljettaminen on näin suhteellisen helppoa ja riskitöntä. Rahalla saa pimeiltä markkinoilta millaisen aseensa haluaa ja siihen sopivia lippaita ja latauslaitteita niin paljon kuin haluaa. Näitä käytetään sitten erilaisissa väkivallanteoissa. Minun mielestäni turvallisuushuoli on Suomessa salakuljetettavien pimeiden aseiden, joita järjestäytynyt rikollisuus käyttää. Turvallisuushuoli ei ole — siis turvallisuushuoli ei ole — tavallinen suomalainen lainkuuliainen aseomistaja.

Lähetekeskustelussa olevassa lakiesityksessä viitataan monta kertaa perusteisiin, joilla aseiden lupa on peruttava. Lupien perumisesta kannetaan erityistä huolta mutta ei siitä, että ampuma-ase on tavallisen ihmisen harrastusväline siinä, missä jalkapallo taikka kumina jääkiekkokin.

Lakiesityksessä on muutamia kohtia, joihin toivon valiokuntakäsittelyssä kiinnitettävän huomiota. En lähde niitä tyhjentävästi luettelemaan. Nostan esille vain yhden kohdan, joka muistamani mukaan lainvalmistelutyöryhmässä sovittiin toisin kuin tähän lakiesitykseen on kirjoitettu. Lakiesityksessä todetaan: ”Lisäksi direktiivin mukaan B-luokkaan kuuluvan ampuma-aseen lupa täytyy peruuttaa, jos havaitaan, että henkilöllä on hallussaan latauslaite, joka sopii asennettavaksi keskisyrtytteisiin itselataaviin kertatuliaseisiin tai lippaallisiin kertatuliaseisiin ja jonka kapasiteetti on yli 20 patruunaa tai kapasiteetti on yli 10 patruunaa, jos kyse on pitkistä ampuma-aseista.” Muistiinpanojeni mukaan valmistelutyöryhmässä asia sovittiin niin, että lupa täytyy peruuttaa vain siinä tapauksessa, jos henkilöllä on hallussaan ampuma-ase, johon tämä suurikapasiteetinen lipas sopii. Jos henkilö on ostanut Puolustusvoimain myymälästä vaikkapa rynnäkkökiväärin lippaan ja hänellä ei ole asetta, johon tämä lipas sopii, niin silloin lipas ei olisi myöskään peruste peruuttaa B-luokkaan kuuluvan aseiden lupa. Esimerkiksi jos henkilöllä on itselataava kertatulta ampuva .30-06 Springfield -kaliiperin ase mutta ei rynnäkkökiväärin patruunalla toimivaa asetta, niin silloin lippaan hallussapito ei olisi peruste peruuttaa tuon .30-06-kaliiperin lupaa. Arvoisa puhemies, tähän toivon valiokuntatyöskentelyssä tarkennusta. Asia pitää kirjata lakiin niin selkeästi, että tunnusmerkistö ei jää tulkinnanvaraiseksi.

Edustaja Kulmala ja edustaja Raatikainen nostivat omassa puheenvuorossaan esille, että lakia pitäisi muuttaa niin, että virka-asetta kantavalta henkilöltä ei enää edellytettäisi todistusta harrastuksen jatkumisesta. Sitä en enää toista, mutta yhden edustajakollegoiden ja virkaveljien toiveeseen. Juuri näin, se oli erinomaisen hyvä huomio. [Kari Kulmala: Kiitos!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 102/2018 vp

Ja siunatuksi lopuksi, arvoisa puhemies: Olen usein sanonut, että ase ei ole uhka keneläkään, ase ei ole vaarallinen — vaarallinen on käsi, joka asetta pitelee. Useimmat lait kohdistuvat seurauksiin, kun pitäisi puuttua alkusyihin. Alkusyyn toisen ihmisen vahingoittamiseen löytyy usein heikentyneestä terveydentilasta. — Kiitoksia.

18.38 Kari Kulmala sin: Arvoisa puhemies! Edustaja Hongisto piti kyllä niin erinomaisen ja tyhjentävän puheen, että tässä on hieman hankala jatkaa, mutta pyrin kuitenkin parhaaseeni.

Viime viikolla meillä oli käsittelyssä hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ampuma-aselain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännösten muuttamisesta, ja se tavallaan koskee myös tätä nyt käsittelyssä olevaa lakiesitystä. Siinä hallituksen esityksessä ampu-ma-aselain sisältöä ei muuteta, eli muutos on lähinnä teknisluontoinen. Sähköisen asioin-nin mahdollistaminen on pitkään odotettu uudistus, jolla sujuvoitetaan aselupien käsitte-lyprosessia ja asiointia lupaviranomaisessa. Valitettavasti se on viivästynyt, mutta aikatau-lumuutos on kuitenkin tarpeellinen, koska nyt varmistutaan siitä, että tietojärjestelmän uu-distamiseen on käytettävissä riittävä resursointi ja hankinta- sekä tietotekninen osaaminen eikä uudistus viivästy enempää. Ainakin minä toivon, arvoisa puhemies, ettei tälle uudis-tukselle käy kuten poliisin Vitja-hankkeelle, joka maksaa edelleen miljoonia euroja, mutta valmistumisesta ei ole mitään takeita vielä. Joka tapauksessa meillä on jo nyt toimiva asetietojärjestelmä aselupien hakemiseksi, joten sähköisen asiointijärjestelmän käyttöö-noton viivästyminen ei aiheuta katkoksia aselupien hakemiseen tai lupien voimassaoloon. Asekeräilijänä minua erityisesti ilahduttaa, että siirtymäsäännöksen voimassaoloajan pi-dentäminen mahdollistaa lupahakemusten ja ilmoitusten tekemisen viranomaisavusteises-ti ja koordinoitusti. Tällä menettelyllä varmistetaan asekeräilijöiden sujuva asiointi viran-omaisessa sekä aseiden ja esineiden luvittaminen ja tietojen syöttäminen asetietojärjestel-mään virheettömästi.

Nyt käsiteltävänä olevalla asedirektiivimuutoksella myös museot ja keräilijät sisällyte-tään asedirektiivin soveltamisalaan, ja toisin kuin aiemmin myös heihin soveltuvat samat säännökset kuin muihin yksityisiin aseenomistajiin. Asedirektiivissä myös määritellään, mitä museolla ja asekeräilijällä direktiivissä tarkoitetaan. Muutos edellyttää myös joitakin muutoksia ampuma-aselakiin. Asedirektiiviin on otettu myös deaktivoituja ampuma-asei-ta koskeva määritelmä, jonka muutos aiheuttaa muutostarpeen ampuma-aselakiin. Jatkos-sa deaktivoitujen aseiden ovat asedirektiivin mukaisesti ilmoituksenvaraisia ampuma-aseita ja niiden hankinnasta tulee tehdä ilmoitus poliisille. Toivon, että jatkossakin asekeräilijät voi-vat myös käyttää näitä aseita eivätkä pelkästään pitää siellä vitriinissä tai lukitussa tilassa, koska jos joku kerää esimerkiksi puukkoja, niin totta kai hän myös käyttää niitä puukkoja eikä pelkästään pidä vitriinissä. — Kiitoksia.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan ja puolustusvaliokun-nan on annettava lausunto.